

No més drets sense devers.
No més devers sense drets.
Els drets individuals són imprescriptibles, legislables i ingarantibles. • Legislar la llibertat baix pretext de garantir-la, és cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí hont comença la llibertat ajena. És lícit, doncs, al individu fer tot lo que no perjudiqui a un altre. • L'embruït milionari que baix pretext de mentida moralitat y a la sombra de sas riqueses mal adquiridas persegueix a qui critica sos vicis y a la societat qu'els consent, és un dels sers més envidiats, degradats y despreciables de la naturalesa. •

PERIÒDIC POLÍTIC VERMELL

LA TRAMONTANA defensa els principis lliberals més avançats, sense mistificacions ni atenuants de cap mena, tant si se van perseguir per hipòcrites farfants, com si sent l'aplaus de la gent veraderament honrada y digna. • La TRAMONTANA en política defensa sempre al més avançat contra el més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi el modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • La TRAMONTANA no està afiliada a cap partit, servint els interessos generals de la llibertat sense compromissos ni preocupacions de sectari.

La salut del poble és la suprema llei

La TRAMONTANA és el periòdic qu'es publica en idioma català més avançat en idees polítiques, religioses y d'economia social

El Treball és la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre. — Estranger, 2
Las suscripciones se pagan por anticipat

ADMINISTRACIÓ: Carrer de Ponent, n.º 1, 1.ª, BARCELONA

Pels pagos s'admeten llibranças del Giro Mútuo, lletres de facil cobro y sellos de 15 cèntims. No s'admeten llibranças especials de periòdics.

PREUS DE VENDA

Número solt, 5 cèntims. — 30 exemplars, 1 pta.
Surte il·luminatament cada divendres

LA MILLOR DINAMITA (Alegoria)

Per matar la burgesia suprimint tot privilegi, es precs qu'el poble vegi que la rahó sempre el guia.

Ataquém, doncs, al mon vell am la rahó per punyal, qu'es l'arma més radical dinamita de cervell.

ERROS JUDICIALS

Acaba de publicar-se l'estadística oficial dels tribunals durant el passat exercici de l'any econòmic 1892-93, per la qual resulta qu'en las causas criminals formadas en territori espanyol durant aquest temps, prop de 20.000 individus han sigut absolts o s'els ha sobreseït la causa que contra ells s'havia incoat.

Si ens fixem nna miqueta en lo qu'això significa, veurem qu'aquesta xifra tanca una monstruositat en el modo de ser de la societat y de lo que s'en diu administració de justícia, qu'ella per si sola basta y sobra pera desacreditar tot el sistema social qu'avuy impera.

20.000 espanyols innocents han sigut declarats processats; 20.000 espanyols innocents han sofert la presó preventiva mesos o anys o han tingut de fer fianças pera llurarsen. 20.000 espanyols quina honra, crèdit, interessos y persona han sofert immensos danys y perjudicis, han sigut declarats innocents pel meteix organisme autoritari qu'els ha perjudicat, sense cap mala intenció a bon segur, però causantlos danys incalculables.

Saben els meus llegidors lo que significa el processament incoat o equivocat de 20.000 persones? Doncs atenguin.

Suposant que d'aquests processats hagin sofert presó preventiva no més que la meytat y que no passés d'un promedi de sis mesos cada un, lo qual és molt suposar en favor d'ells, resulta que durant un any, y entre deu mil espanyols, s'han repartit la friolera de **cinc mil anys** de presó. Y com cada un la estadística oficial dels tribunals dona uas xifras aproximadas a las del derrer en materia de sobreseïments y absolucions en causas criminals, tenim que cada any cau demunt dels espanyols una **rifeta de cinc mil anys** de presó injusta, deixant apart las detencions ilegals o arbitrarias, las pallissas que de franc reparteix la policia, las amenassas de gent erigida més o menos en autoritat, etc., etc.

Si això no és estar a la gloria, que ni may.

Si ens fixem are en els perjudicis causats a aquests processats, la xifra resulta terrible.

Suposant que a cada un d'aquests agraciats amb els **cinc mil** els hagi perjudicat no més qu'en 30 rals diaris l'estar presos, entre perduas de jornals o de beneficis que s'han deixat d'obtenir y gastos que s'han multiplicat trobantse presos, tenim que, ademés de la pena corporal, han pagat una contribució directa a l'Estat, per medi dels errors judicials, de 13.687,500 pesetas. Y si afegim an aquesta quantitat els perjudicis dels altres deu mil processats que, no sent a la presó, hauran tingut de prestar fiança y de presentarse tot sovint a la justícia, pod ben assegurar-se sens temor a pecar d'exagerats, qu'els perjudicis pecuniaris causats a aquesta pobre gent no baixará pas d'uns 20 milions de pesetas.

Y què fa l'Estat quan s'adona de que ha causat tals perjudicis? No fa res, ni tant sísquerra diu *dispensi* a l'agraviat, com fa qualsevol individu quan dona trepitjada a un altre sense volerho fer.

Y pod tenir dret l'Estat a perjudicar d'aquet modo als ciutadans qu'el formen? No: no pod tenirhi dret, però... s'el pen. Dirán els seus partidaris qu'en materia penal, com en tantas altres, no es possible evitar las equivocacions, els errors, per lo que moltes vegadas las aparicions enganyan. Està bé; però quan un individu s'equivoca, y am la seva equivocació causa dany o perjudici a un altre, lo menos que pod succeirli és veures obligat a reparar el dany o indemnisar el perjudici qu'ha causat, y aquí està l'injusticia de la justícia organizada y administrada per l'Estat.

Si un particular formula una denuncia criminal y persegueix a un ciutadà, resultant després equivocada l'acusació, incorre en responsabilitat, no ja civil, és a dir, no tant sols per abono de danys y perjudicis, sino que també incorre en responsabilitat criminal. De

la seva butxaca abonará danys y perjudicis al agraviat, y, ademés, el seu cos anirà a parar a la presó en càstig d'haverse equivocat al perseguir a un ciutadà.

Mes, en cambi, fa això l'Estat en molt més gran escala, y... ¡boca a terra tothom! Tant sí l'encerta com sí l'equivoca ja està ben fresc l'individu a qui el posa l'ull com a presunt criminal! De modo que lo que l'Estat exigeix a tothom, ningú pod exigirho de l'Estat. ¡Bon fonament del pacte social pera demostrar qu'en la materia més delicada, en l'administració de justícia, no hi há de justícia ni las ganas de procurar qu'ho sembli!

Lo menos qu'en justícia podria caigirse de l'Estat es l'indemnissació dels perjudicis materials causats a l'individu processat, detingut o pres per error judicial. Però això és impossible, segons diuen els estadistas, perquè aquesta indemnissació pujaria a tal suma qu'a l'Estat no li seria possible pagarla. ¡Ah! De modo que l'Estat és tant tonto, tan mal intencionat qu'el que tingués de pagar tot el mal que fa, d'abonar tots els danys que causa, d'indemnissar tots els perjudicis qu'ocasiona? ¡Valenta institució els llavors l'Estat! ¡En bonas mans està el pander de la seguretat dels ciutadans! ¡Aquell a qui no es pod exigir cap mena de responsabilitat, garantissant el dret de tothom! ¡Vaya una aberració! Això és igual que si s'exigís a un particular que deposités els seus interessos a mans d'un caixer al qual no es poguessin demanar comptes ni exigir cap mena de responsabilitat pels seus actes com a tal; res més qu'això és actualment l'Estat respecte als ciutadans qu'el formen.

Volens saber are els nostros llegidors la causa primordial, la rahó suprema, per la qual may l'Estat, mentres estiga constituït pel principi autoritari, y el formin las actuals institucions politicas, juridicas, econòmicas y religioses, podrà ni voldrà desprendre's de la facultat de processar arbitrariament a qui be li aparegui sense reservarli may a l'agraviat cap dret a indemnissació de cap mena?

Es per la politica.

Als governants escalen sempre las altas esferas del poder no pas per sas virtuts, ni pels seus mèrits, ni pels seus talents, ni per la seva honradesa, sino per ocupar tal o qual llog d'importancia en tal o qual partit polític, que, lo grant per la forsa ó per la larxa sobreposarse als demés, ha pogut ó sapigut ferse seu el timó del barco nacional conegut amb el nom de *ministeri*.

Un cop allí, tóts els demés partits politics en contra, y pera aquantarshi declara legal lo que bé li apareix y la situació per ell creada, y anatomisa amb el sello de l'ilegalitat tot lo que defensen ó patrocinen els demés partits, sobre tot si tractan de ferse els amos del poder pel camí que s'acostuma a obtenir casi sempre aquesta tant desitjada condició de governant.

Y pera defensarse dels altres partits politics, ó, millor dit, pera procurar no caure del poder, es reservan tots els governs, dintre de l'organisme Estat, la facultat de processar y perseguir a qui bé li aparegui sense poguer incorre ni en la més petita ombra de responsabilitat.

Y aquí tenen explicat el per què abundan tant els processos que acaban per sobreseïment ó absolució. Si d'aquests 20.000 espanyols processats per equivocació pod ser premeditada, en treguessin els processos per delictes d'impremta, els qu'ho han sigut per altres delictes politics, y sobre tot els processos a l'engros per qüestions de treball entre obrers y burgesos, ens sembla qu'es trobaria tant grossa resta a fer d'aquests 20.000, qu'els que quedarian no seria cap carga insoportable per l'Estat el procurar l'indemnissació dels danys y perjudicis sufrerts.

Mes hi há que desenganyarse: mentres la base social descansa en el principi d'autoritat, y, per lo tant, els que tindrien de ser mandataris del poble es converteixen en sos governants, y desde el poder tinguen de defensarse dels demés partits per no perdre aquell llog de privilegis y de tirania, el pacte entre l'individu y l'Estat serà sempre lleoni, obligat, forços per part del poble productor, y d'ell no en resultarà may res més que devers pels uns y drets pels altres, y el poder lleigistiu y el judicial no servirán per altra cosa que per cubrir am son manto de simulada administració de

justícia totas las barrabassadas, ilegalitats, tiranias y torpesas de las altas, baixas y mitjanas autoritats governativas.

Tarrazua 16 de Juliol de 1893

Amig Lluana: Aquí a Tarrazua estem millor de lo que veiem! Els fabricants J. Prat y Fills tenen per cabo de vara un autovello de primera caritat. Essent casat y pare de familia, no va a casa seva a esmorzar, perquè li duen a la meteix fabrica.

Aquet Eugenio, qu'aixís se diu aquet cabo de vara, volguent ferne una de las sevas am las donas que teixien, va manifestar an alguns d'ellas que tenia ordre de dirlos que mentres el vapor funcionés no es podia menjar.

Una teixidora va replicarli qu'am mitja hora no en tenia prou per anar y venir, més a més havent de donar mamar a una criatura, y que ja feya prou am esmorzar pel carrer y a corre-cuita, no havent pas de llenyar lo que li quedava. El sobrius Eugenio va dirli que se n'estrugués, de menjar, y aquella teixidora no va tornar contenta.

Ja se n'anava el cabo de vara, quan tot d'un plegat se gira, y dirigintse a l'ementadas teixidora, va dirli que qui no volia cumplir las ordres qu'ell donava s'els feya aixís, y al dir això va posar la ma al disparo y va parar el teier, afegint, de passada, que quedava despatxada y que podia anar al despatx a fabricar els quartos.

Qu'el sembla del cabo de vara que fa d'inquisidor per contraure mèrits amb els seus burgesos? ¡Atentida sembla que hi hagin tipos sembianys y que no pensin qu'un dia poden també despatxarlos y trobarse en iguals ó pitjors circumstancias que las que nosaltros ens trobem!

Us desitja salut y emancipació social

Un obrer

Sant Martí de Provensals 17 Juliol 1893

Estimat Director: Las presents ratillas son pera donarvos noticia d'un cas igual al qu'interlassen en el número darrer del vostre periòdic, succedit en la quadra qu'el burges Nadal se en la fabrica de cantí, el qual burges va despatxar a tres ó quatre donas pel sol gust de despatxarlas, contestant al preguntarli per quin motiu las havia despatx, que sabrian tant com ell. No va parar aquí la cosa, puix hi va haver una grossa baralla a l'hora d'entrar a treballar entre las treballadoras despatxadas y las que van anar a ocupar el seu llog, no arribant a maiors despatx a l'intervenció de la policia. Més tard van acudir a casa del burges, embroncant lo de jo y millor y fentli esnarar alguna la punta dels dits. Ja ho diu el dixo: «Tal farás, tal trobarás». Ah! Em descuidava de dir qu'aquet tipo es diu ser republicà.

Us desitja salut y cap entrebanc am La Filla

Un qu'no sax

CAMBI DE RUMBO

Si els tingés de dir la veritat sense enganharlos de re, ja se serà honor de be, l'estím del tot l'estadista, puix veient que la maldat sola en lo món té acollida y que sempre es perseguida la virtut am foll desvari, desde avuy sog partidari de la larxa y la mentida.

Avuy que tots els mortals demunt la falsetat suran y qu'am rabó tots procuran donar remey als seus mals, mentres qu'el curt de gambals, víctima de la reacció, es veu en l'humiliació, causantli no poca pena de parar, sumis, l'esquena per rebre cop de basto;

Avuy que tothom batalla amb interessos y valse per aquet malheït or que forja nostra mortalla; avuy que tothom s'encaïlla y s'emboïcalia amb errors, y tafany als grans tresors cada dia ens entorpes y la terra convertida en mar de geneges y plors;

Avuy que vevem persona que may para de serrar, y, tenint molt que callar, es el que més enrahona; avuy que tant vens endona viure aquí com a l'inier, que no es coneix cap govern una miqueta acceptable, fentse fins insoportable lo nostre sofrir etern;

Avuy que l'humanitat ja no s'entén de rahons y per un tip de signons se ven honra y dignitat; avuy que la veritat no la pronuncia cap llavi

NIFRA MEMORABLE

Qu'em vaig casar fa set anys, set anys fa tot justos anys, y als set mesos ja era pare, comens dels meus desenganyats. Al cap de set dies justos s'em va morir el noy, pobret!

DOMINGO BARTRINA

L'altre dia va arribar al port de Barcelona un barco italià, el Regina Margherita, que procedia d'un punt declarat infestat pel govern espanyol.

Y en llog d'anar a purgar quarantena al llitzaret de Mahò, segons prevenia la ley, els 44 passatgers que tenien de desembarcar a Barcelona van esser tractats com a reyetons, conduhintlos a la secció marítima del Parque, ahont van quedar instalats més còmodament que a cal sogre.

Diuen que com pod ser això? Molt senzill: es tracta d'una poderosa casa naviera, y ja està dit tot.

Igual que si es tractés d'una empresa ferroviària amb el Consell d'Administració format tot ell per ex-ministres.

Aquí no hi ha altra diferencia sinó qu'el descarrilament va dirigit contra la salut pública.

Y qu'els morts y ferits, en comptes de veures aixafats entre vagons, s'en vagin a can Pistras entre vòmits, rampas y deposicions colèriques.

Lo qual que si no és un gran consol, pod resultar una veritat com una casa.

Y de lo qual tindrem encara d'estar molt agrahits a totes las nostras autoritats, que tant es desvetllan pera fernes felicitos.

Entre els passatgers sospitosos desembarcats a la secció marítima del Parque, hi ha varios capellans y monjas que venian de Roma y que pera tornar passaren per punts ahont hi ha còlera.

Y com si la Providencia tingués disposat emparistat a Barcelona per medi de sos més grans admiradors, també a l'Hospital general ha ingresat un pelegrí catòlic procedent de Roma, que, tornant a peu d'allí per millor fer penitencia, ha passat per molts punts d'Italia y de Fransa en que hi havia la epidemia colèrica, sentintse atacat al ser a Barcelona, y anant a parar a l'Hospital civil entre els demés malalts, a pesar d'estar atacat de enfermetat sospitosa, per allò de qu'el llitzaret del Parque ja estava habitat per altres personas pelegrinas.

Anem a quedar els espanyols a la altura religiosa dels musulmans, que per anar a la Meca s'empestan del morbo asiàtic y moren com a mosques?

Oh, la fel!... Per lo vist, es una gran cosa... per agafarhi el còlera.

El dijous de la (semana passada, a la tarde,

va cridar l'atenció d'uns amigs nostros, que a la porta principal de la parroquia de Santa Maria d'aquesta ciutat, s'esties esperant un cotxe dels morts qu'havia arribat allí carregat, però sense cap capella qu'acompanyés el cadavre, y que, després d'un bon rato d'espera davant de la porta de la plassa de Santa Maria y de moltas anadas y vingudas cap a dins y cap a fóra del temple per part d'alguns dels concurrents a l'enterro, passés el cotxe davant de la porta del carrer dels Sombrerers, en quin punt es van fer al cadavre las ceremonias de costum en semblants cassos.

Estranyats els tramontanyers d'aquesta bellugadissa especial, va picirlos la curiositat igual que a beatas tafaneras, y preguntant y tafanejant entre els concurrents, van treuren en net qu'es tractava del cadavre d'una dona qu'havia mort tòxica y que, per no haverla volgut combregar la familia per no espantarla, la parroquia li havia negat la papeleta pera donarli sepultura catòlica, y tot aquell moviment era degut a que la familia que de primer no l'havia volgut combregar, ara sollicitava el gori-gori de difunts, la papeleta de la parroquia pera fer l'enterro catòlic y deixar els deu rals qu'això costa.

Però, benets del cabàs, si podiau prescindir de l'glesia mentres la difunta sigui viva, ¿per què no seguiau prescindintme al morir? O, pel contrari, si voliau enterro catòlic a tota costa, ¿per què no deyaú amen a tot lo que us imposavan las creencias d'un altra vida?

Es un fàstig això qu'avuy passa de tothom creu a mitjas ó és lliurepensador de conveniencia.

¿Quan serà que tothom tindrà enterea pera defensar en tot y per tot las sevas conviccions?

Entre els devots de la parroquia de Sant Llorens, de Sevilla, s'ha obert una suscripció pública pera posar un para-rayos al campanar d'aquella iglesia.

Malegro de qu'els bons catòlics és vagin convencent de qu'és molt més útil acudir a l'invent d'en Franklin que no pas tocar a mal temps ni perdre l'idem amb oracions.

El rector de la parroquia de Santa Cruz, que perteneix a l'Ajuntament de Moeche, a l'acabar l'altre diumenge la missa de dotze, va dirigirse als seus feligresos exhortantlos a que reuessin un parenostre per l'ànima dels mals governants.

Suposo qu'el reverent aludit es referirà als governants actuals.

Com que, encare que vius, són uns morts de primera...

Una cosa, no obstant, hi hà qu'advertirli al citat rector: que tractantse de governants, no cal que fassi calificatius, y ja pot resar per tots.

Que tots són pron corcats pera qu'els toqui l'oració si va dirigida als dolents.

Un feligrès de Sant Quintí de Mediona qu'à ratos perduts també illeget el nostro condemnat periòdic, ens escriu estranyanse molt y molt de que havent mort el dijous de la semana passada en aquell poble el jove esperitista Mariano Ventura, se l'hagués enterrat catòlicament, sent aixís qu'ell havia deixat dit que volia qu'en son enterro es prescindís de tota ceremonia religiosa.

Home, si això ha passat allí, jo no sé què dirli. Pregúntihlo, si acas, al jutge municipal, que, segons m'asseguran, va dir que «no volia autorisar l'enterro civil que no li manés el rector», y si no en té prou de lo que li digui el jutge, vagüesen llavors al meteix rector y pod ser qu'aquet l'enterri més bé de per què fa que s'enterri en cementiri catòlic a qui tota sa vida ha sigut contrari del catolicisme.

Y, si aixís encara no en té prou... no sé què dirli.

Aixís li passarà lo que a nosaltros: qu'ens sembla qu'el jutge ha faltat al seu dever y el rector s'ha proposat a lo que no li pertany.

Em diuen de Caldas de Montbuy qu'un que Escuro-Fes per aquella població l'any passat va criticar molt als de la colla de Sant Mus per haver fet tal acte d'anar a la ermita d'aquet sant, y enguany ell ha anat a la professó y què sé jo què més.

No ting res que dir que vagin a la professó y a Sant Mus y a tot lo que vulguin de funcions

catòlicas els que professan aquesta religió; però, la veritat, fer alarde de liberal avansat y de lliurepensador y anarsen a Sant Mus ó a la professó, es fer el mas-ot y encendre un ciri a Déu y un altre al diable.

AGUDITS

En el carrer. — Una gracia de caritat, que Déu ja li pagarà. — Carat! Ja m'en buscare un altre; vos em feu anar a cobrar massa lluny.

En el pati de l'Hospital una dona s'agenolla als peus d'un santicristo y exclama: — Nostro Senyor ens guardi l'enteniment.

Un boig qu'està mirant a la finestra y ho sent, respon. — Ah beneyta! A mi la deu anys que m'el té y encare no me l'ha tornat.

MATET

XARADAS

Primera és un animal, part de cos humà segona, y un carrer de Barcelona trobaràs qu'és molt total.

C. JULIÀ DE SARADELL

En tot va anar l'altre dia a buscu' a cal adrogué un poc de prima, y digué al dependent que hi havia: — Miri, escolti: la Maria diu que me la dos-tres bona, perquè és per fe' a la Ramona unes fregas al clatell, y ha dit el metge Rossell que té de ser de Cardona.

J. ESCOLÀ DEL VENDRELL

ANAGRAMA

La promesa d'ero Pasqual té una fet qu'és molt total.

MARCELINO JORDANA

GEROGLIFIC

NH
ERII
IO

MR. EUGON

SOLUCIONS

A LAS CABORIAS DEL NÚMERO DERRER

Xaradas: Ho-ma-ni, Ma-i-a-ró. Logogrifo numerico: Poilastre, Tortellà, Parets, Artés, Llers, Lloa, Os, P. Tercer de silabas: O CA TA CA DE NA CA DE RA TA NA SI

Gerooglific: Una sastressa és per un saastre.

Imprempta de L'Avenc, Ronda Universitat, 4, Barcelona

Biblioteca de LA TRAMONTANA

Episodio dramático-social

JUSTO VIVES

por A. Lorenzo

con el prólogo Literatura Obrerista de Lluís

La Ley y la Clase obrera

Guia-práctico para el ejercicio de los

DERECHOS INDIVIDUALES

consignados en las leyes de

Reunión, Asociación, Imprenta y Registro civil

Un tomo en 10° de 256 páginas, esmerada impresión y encuadernado con cubierta a varios colores

UNA PESETA

REGALO. — A los compradores de Barcelona se les regalará una lámina, mientras haya existencia de ellas, del celebre cuadro que representa a Colón ante el Concilio de Salamanca, publicado en las dos páginas centrales de nuestro número extraordinario en conmemoración del cuarto centenario del descubrimiento de América.

De venta en esta ciudad en el kiosco Tasso, Rambla de las Flores, frente a la calle del Hospital, en la librería de L'Avenc, Ronda de la Universidad, número 4, y en la Administración de este periódico.